

VOL MACHT OM TE STEMMEN!

LOKALE VERKIEZINGEN 2024

Dank aan het Agentschap Binnenlands Bestuur
en de Vlaamse Regering
voor het mogelijk maken van deze brochure.

Scan de QR-code en vertel ons
wat je van dit boekje vindt.

VOORWOORD

Beste lezer,

DE KEI vzw en KEI-JONG vzw sloegen de handen in elkaar.

Samen maakten we deze infobrochure.

Het gaat over de verkiezingen in jouw gemeente en provincie.

Dank aan Ataol, Bram, Gerrit, Hendrik, Nathalie, Stijn V.R. en Stijn B.

Ook zij werkten mee aan deze brochure. Zij dachten samen met ons na over de inhoud en gaven waardevolle tips.

Iedereen heeft het recht om te gaan stemmen.
Jij kan mee bepalen wie in jouw gemeente of provincie
de goede beslissingen neemt.

Wij hopen dat je nadenkt over jouw stem op 13 oktober 2024.

Het is je eigen keuze. Stemmen is niet verplicht.

We hopen dat deze brochure jou kan helpen om goede keuzes te maken.

Want iedereen is 'vol macht' om te stemmen.

Groetjes,

Het team van DE KEI vzw en KEI-JONG vzw

INHOUD

INLEIDING	5
WAAROM ZIJN ER VERKIEZINGEN?	7
Soorten verkiezingen	10
WIE DOET WAT?	15
Wat doet een provincieraad?	16
Wat doet een gemeenteraad?	18
Je stemt voor politici	22
Wat is een partij?	23
Welke partijen zijn er zoal?	25
De kieslijst	27
WAT VIND JE BELANGRIJK?	29
WIE MAG GAAN STEMMEN?	35
HOE STEM JE?	41
Uitnodiging om te gaan stemmen	42
Waar kan ik gaan stemmen?	43
Hoe stem je?	44
Stemmen op papier	46
Digitaal stemmen	48
Partijstem, naamstem...	52
WAT NA DE VERKIEZINGEN?	55
LAAT VAN JE HOREN	63
WOORDZOEKER	67

INLEIDING

2024 is een belangrijk jaar.
Alle verkiezingen vallen dit jaar samen.
Het is een super verkiezingsjaar!

Op **9 juni 2024** stemmen we voor:

- het Belgische Parlement;
- het Vlaamse Parlement;
- het Europese Parlement.

Op **13 oktober 2024** stemmen we voor:

- de gemeenteraad;
- de provincieraad.

We noemen dit ook lokale verkiezingen.

In deze brochure komen de lokale verkiezingen van 13 oktober aan bod.

Wij leven in
een democratie.

IN BELGIË HEBBEN WE EEN KONING(IN)

De koning(in) staat aan het hoofd van ons land.

De koning(in) neemt geen beslissingen voor de Belgen.

Wie is de Belgische koning(in)?

Elisabeth

Filip

Albert II

OMCIRKEL DE JUISTE FOTO

Wist je dat?

WIJ LEVEN IN EEN DEMOCRATIE

Dit betekent dat inwoners mee kunnen beslissen.

We kunnen niet met iedereen rond een grote tafel zitten en vergaderen.

We zijn nu al met meer dan 11 miljoen mensen in België.

Daarom zijn de verkiezingen bedacht!

Een politicus vertegenwoordigt onze stem bij het nemen van beslissingen.

We stemmen voor mensen die in onze plaats vergaderen.

Zij vertegenwoordigen onze stem bij het nemen van beslissingen.

Deze mensen noemen we politicus of politici.

De koning mag raad geven aan politici. Hij beslist zelf niets.

Wist je dat...

democratie al véél langer bestaat dan we denken?!

Velen denken dat democratie in het oude Griekenland is uitgevonden.

De Grieken hebben de naam bedacht.

Maar samen vergaderen en beslissen doen ze al 40.000 jaar in Australië.

De oorspronkelijke bewoners van Australië noemen we Aboriginals.

De Aboriginals vergaderden in hun stammen over hoe ze best samen leefden met de aarde, de natuur en de zon.

SOORTEN VERKIEZINGEN

In België hebben we 4 soorten verkiezingen.
Op **9 juni 2024** ben je misschien al gaan stemmen voor de Europese, federale en regionale verkiezingen.

EUROPESE VERKIEZINGEN

27 landen vormen samen de Europese Unie.
Ook België is lid van de Europese Unie (EU).

Om de 5 jaar stemmen we als inwoner van Europa voor het **Europees Parlement**.

Dit parlement beslist over wetten die gelden voor alle landen die tot de Europese Unie behoren.

Deze beslissingen gaan bijvoorbeeld over:

- Reclame voor tabak is verboden.
- Je hebt minstens 2 jaar garantie als je een elektronisch toestel koopt.
- Je gsm abonnement kan je in alle landen van de Europese Unie gebruiken.
- Je kan binnen de Europese Unie zonder internationaal paspoort reizen.
- Je kan in de meeste landen van de Europese Unie met de euro betalen.
- ...

BELGISCHE OF FEDERALE VERKIEZINGEN

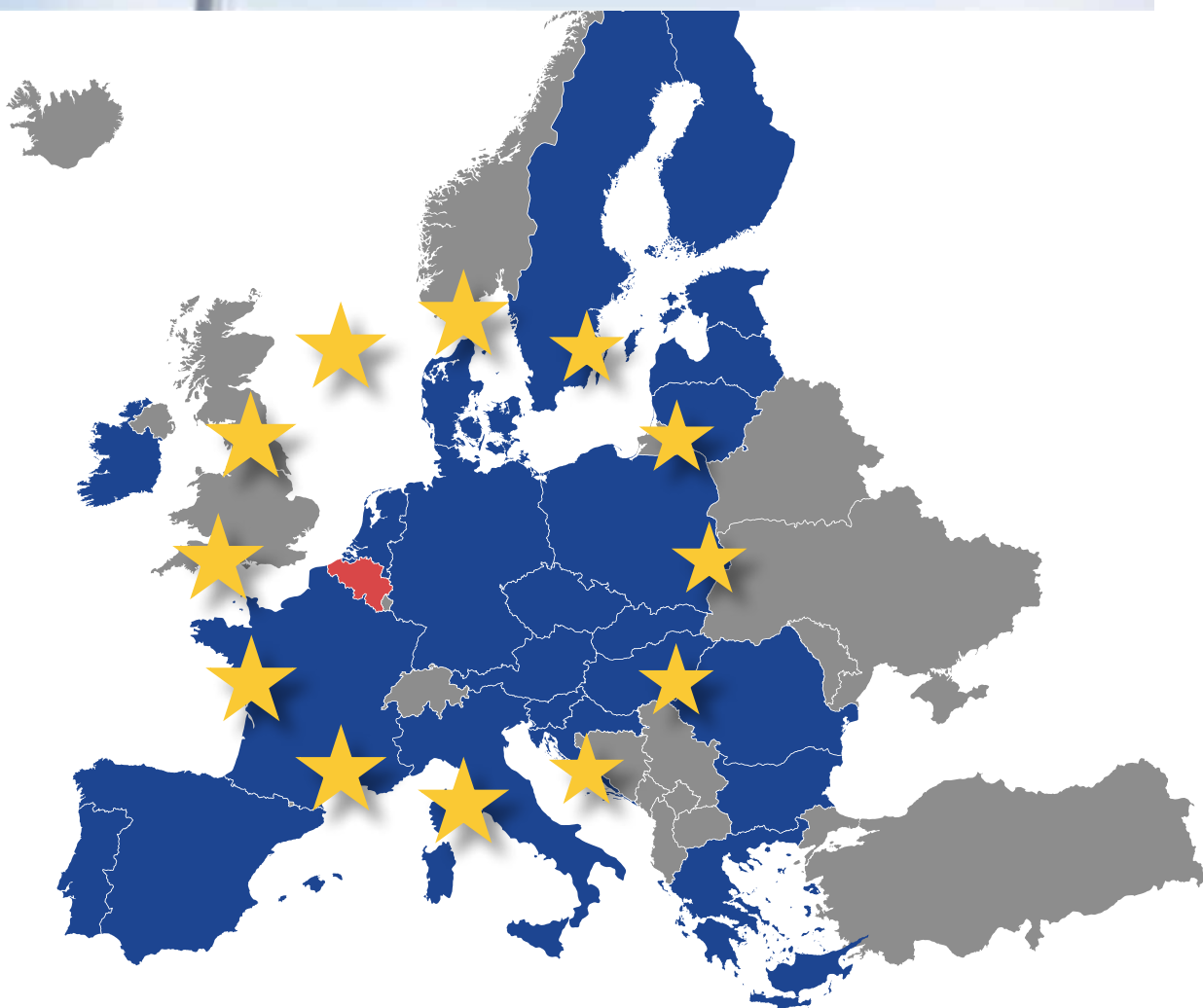
Om de 5 jaar stemmen we als inwoner van België voor het **Federaal Parlement**.

Dit parlement neemt beslissingen die belangrijk zijn voor heel het land.

Deze beslissingen gaan bijvoorbeeld over:

- Het geld van ons land en de belastingen die we betalen.
- Uitkeringen wanneer je bijvoorbeeld ziek of werkloos bent.
- Het leger van ons land.
- ...

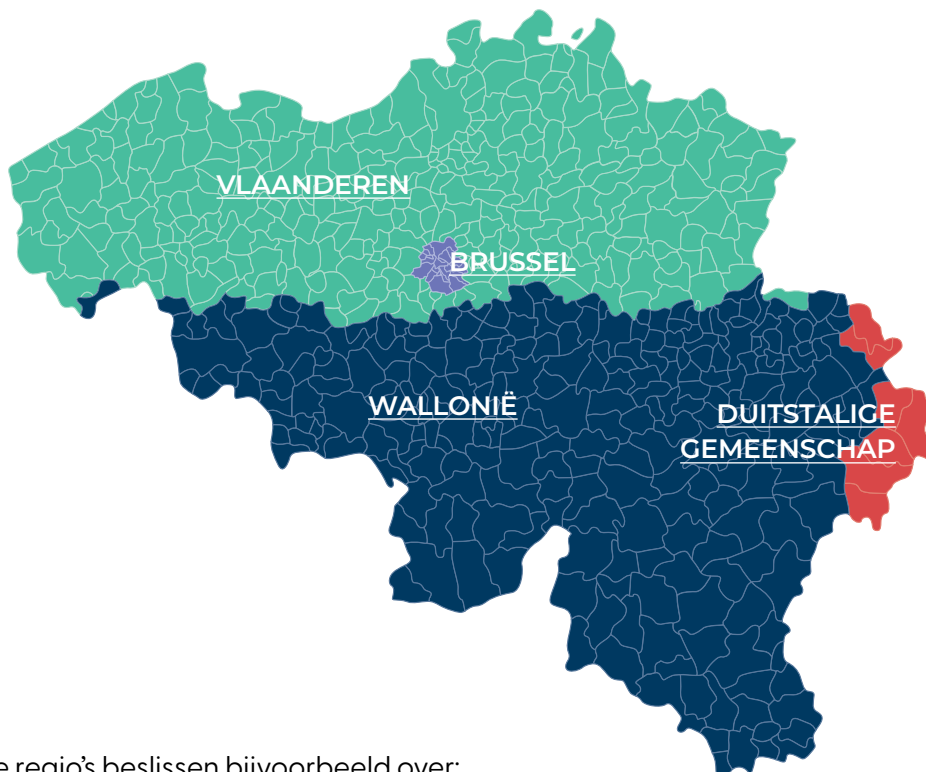

REGIONALE VERKIEZINGEN

In België heb je 4 regio's.

Om de 5 jaar stem je voor het parlement van de regio waar je woont.

- Woon je in **Vlaanderen** dan stem je voor het Vlaams Parlement.
- Woon je in **Wallonië** dan stem je voor het Waals Parlement.
- Woon je in **Brussel** dan stem je voor het Brussels Parlement.
- Woon je in **Duitstalig België** dan stem je voor het Duitstalig Parlement.

De regio's beslissen bijvoorbeeld over:

- De snelheid die mag gereden worden op de wegen.
In Vlaanderen heb je bijvoorbeeld zone 30, 50 of 70.
- Maatregelen om het milieu te beschermen.
- Het budget voor personen met een beperking.
- Openbaar vervoer.
- ...

LOKALE VERKIEZINGEN

De lokale verkiezingen vinden plaats op **13 oktober 2024**.

Om de 6 jaar kan je stemmen voor de gemeente en provincie waar je woont.

Je stemt dan voor politici die in de gemeente- of provincieraad terecht komen.

Vlaanderen bestaat uit 5 provincies.

In welke provincie woon jij?

Vlaanderen heeft 300 steden en gemeenten.

In welke stad of gemeente woon jij?

DUID AAN OP DE KAART

Jouw provincie.

Jouw stad of gemeente.

Een politicus werkt niet alleen. Politici maken deel uit van een partij.

WIE DOET WAT?

HOOFDSTUK 2

WAT DOET EEN PROVINCIERAAD?

Om te beslissen of je wil gaan stemmen voor de gemeente- en de provincieraad is het belangrijk om te weten wat de provincie doet en wat de gemeente doet.

Een provincieraad neemt beslissingen die belangrijk zijn voor de verschillende gemeenten binnen jouw provincie.

Deze beslissingen kunnen gaan over het aanleggen en onderhouden van:

- provinciedomeinen;
- natuurgebieden;
- fietsroutes;
- wandelpaden.

Het is ook de taak van een provincie om wateroverlast te voorkomen en in te grijpen bij crisissen of rampen.

Aan het hoofd van de provincieraad staat een provinciegouverneur.

De provinciegouverneur zorgt ervoor dat verschillende diensten goed met elkaar samenwerken om problemen op te lossen.

Wist je dat?

Verbind de provincie met zijn gouverneur.

Antwerpen

Oost-Vlaanderen

West-Vlaanderen

Limburg

Vlaams Brabant

Carina Van Cauter

Jan Spooren

Carl Decaluwé

Cathy Berx

Jos Lantsmeter

Wist je dat... je zelf niet kan stemmen voor de gouverneur?

De gouverneur wordt aangeduid door de Vlaamse en federale regering.
Deze persoon blijft gouverneur tot aan zijn pensioen of tot de regering een andere beslissing neemt.

Het is een bruggenbouwer tussen de verschillende regeringen.

WAT DOET EEN GEMEENTERAAD?

Een gemeenteraad neemt beslissingen die belangrijk zijn voor de gemeente en de inwoners.

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor:

- gemeentelijke scholen en kinderopvang;
- sociale bijstand, OCMW;
- bibliotheken;
- lokale jeugdwerking;
- mogelijkheden om te sporten ;
- onderhoud van groen en natuur;
- aanleg en onderhoud van openbare ruimten en parken;
- aanleg en herstellen van gemeentelijke wegen;
- onderhoud van de riolen en beken;
- ...

Gemeenten hebben heel wat vrijheid om zelf beslissingen te nemen.

Deze beslissingen kunnen gaan over:

- premies voor inwoners (bijvoorbeeld: een energiepemie voor mensen die het moeilijk hebben om rond te komen);
- gemeentesubsidies aan verenigingen of buurtfeesten;
- boetes bij sluikestorten of verkeerd parkeren;
- informeren en begeleiden van ondernemers in de gemeente;
- ...

Gemeenten voeren ook taken uit die ze krijgen van de verschillende regeringen in België.

Enkele voorbeelden:

- bevolkingsregisters bijhouden;
- identiteitskaarten en rijbewijzen afleveren;
- begraafplaatsen onderhouden;
- vergunningen afleveren voor een gebouw of bedrijf;
- verkiezingen organiseren, de uitnodigingsbrief versturen;
- ...

Voor sommige opdrachten werken gemeenten met elkaar samen.

Voor politietaken werken veel gemeenten samen in een **politiezone**.
Voor hulpdiensten zoals de brandweer werken veel gemeenten samen in een **hulpverleningszone**.

Ook voor andere taken werken gemeenten vaak samen met elkaar.
Denk maar aan:

- afval ophalen;
- riolering aanleggen en onderhouden;
- samen een zwembad bouwen zodat het goedkoper is;
- bekabeling voor telefoon of internet.

Zo'n samenwerking noemen we een **intercommunale**.

Wist je dat?

Politiezone

Tot welke politiezone behoort jouw gemeente?

Hulpverleningszone

Tot welke hulpverleningszone behoort jouw gemeente?

Wist je dat...

de riolering in België niet zo eenvoudig te beheren is?

Het Vlaamse Gewest en de provincies beheren de hoofdriolering.

Gemeenten of intercommunales beheren de riolering van alle andere straten.

JE STEM T VOOR POLITICI

In Vlaanderen zijn we met meer dan 6,5 miljoen inwoners.
We kunnen niet met iedereen rond de tafel zitten.
Daarom kiezen we politici die in onze plaats beslissingen nemen.

Een politicus werkt niet alleen.
Elke politicus maakt deel uit van een partij.

WAT IS EEN PARTIJ?

Een partij is een groep van politici die dezelfde meningen en ideeën delen. Je kan lid zijn van een partij.

Elke partij kiest een aantal thema's waar ze aan wil werken in de toekomst.

Bijvoorbeeld:

- welzijn;
- veiligheid;
- cultuur.

In het **verkiezingsprogramma** staan de thema's die de partij belangrijk vindt.

Zij geven hun mening.

Zij stellen oplossingen voor.

Een partij neemt dus standpunten in.

Je kan het programma met de **standpunten** van een partij vinden:

- op hun website;
- in folders in je brievenbus;
- op sociale media.

Bram: 'Ik kijk en luister goed naar de voorstellen van politici. Dan kan ik nadien kiezen voor wie ik stem.'

Nathalie: 'Ik vind het belangrijk dat ik zelf nadenk en niet zomaar de keuzes van mijn ouders volg.'

Elke partij probeert zoveel mogelijk stemmen te halen.

Dit doen ze door:

- het ophangen van affiches;
- het organiseren van evenementen;
- het verspreiden van folders;
- reclame op sociale media.

In de maanden voor de verkiezingen voeren de partijen campagne.

Campagne voeren wil zeggen dat de partijen reclame maken:

- voor hun partij;
- voor hun standpunten;
- voor hun politici.

Zo proberen de partijen je te overhalen om voor hen te stemmen.

Ik wil meer weten over de verschillende partijen!

Ik ga op zoek naar:

- websites
- flyers
- aanplakborden
- sociale media
- debatten op tv
- andere:

KLEUR DE BOLLETJES VAN JOUW KEUZE

WELKE PARTIJEN ZIJN ER ZOAL?

Bij de provincieraadsverkiezingen kan je stemmen op 1 van deze partijen:

Naast deze 7 bekende partijen doen er soms nog andere partijen mee aan de provincieraadsverkiezingen.

Welke andere partijen komen er in jouw provincie op?

Gaan stemmen in je gemeente is iets speciaals.

Tijdens gemeenteraadsverkiezingen kan je meestal stemmen voor de 7 bekende partijen. Toch kan het zijn dat niet al deze partijen meedoen aan de verkiezingen in jouw gemeente.

Of ze doen mee onder een andere naam. Misschien kom je op de **kieslijst** lokale partijen tegen die enkel in jouw gemeente opkomen.

Partijen kunnen kiezen om samen mee te doen.

Bijvoorbeeld 'stad leeft' of 'lijst van de burgemeester'.

Bij elke gemeente is dit anders!

Dit maakt het niet eenvoudig om een overzicht te krijgen van alle partijen in jouw gemeente.

HULP BIJ HET MAKEN VAN EEN KEUZE

Misschien heb je al een mening.

Misschien heb je al beslist of je wil gaan stemmen.

Misschien heb je al een voorkeur voor een partij en voor politici.

Dan kan je hier alvast dit lijstje invullen.

Wil ik op 13 oktober gaan stemmen?

ja

nee

KLEUR HET BOLLETJE VAN JOUW KEUZE

Zijn er personen op wie ik wil stemmen?

DE KIESLIJST

Op een kieslijst staan de verschillende partijen en hun politici.

Op deze lijst staat boven elke partij een nummer.

Dit nummer wordt door loting bepaald.

Op de verkiezingsdag vind je de partij waarop je wil stemmen terug via dit nummer.

De kieslijsten voor de provincie- en gemeenteraad zijn begin september bekend.

2 LIJST			6 LIJST			19 LIJST			20 LIJST			21 LIJST			22 LIJST			23 LIJST		
1	●	Kandidaat	1	●	Kandidaat	1	●	Kandidaat	1	●	Kandidaat	1	●	Kandidaat	1	●	Kandidaat			
2	●	Kandidaat	2	●	Kandidaat	2	●	Kandidaat	2	●	Kandidaat	2	●	Kandidaat	2	●	Kandidaat			
3	●	Kandidaat	3	●	Kandidaat	3	●	Kandidaat	3	●	Kandidaat	3	●	Kandidaat	3	●	Kandidaat			
4	●	Kandidaat	4	●	Kandidaat	4	●	Kandidaat	4	●	Kandidaat	4	●	Kandidaat	4	●	Kandidaat			
5	●	Kandidaat	5	●	Kandidaat	5	●	Kandidaat	5	●	Kandidaat	5	●	Kandidaat	5	●	Kandidaat			
6	●	Kandidaat	6	●	Kandidaat	6	●	Kandidaat	6	●	Kandidaat	6	●	Kandidaat						
7	●	Kandidaat	7	●	Kandidaat	7	●	Kandidaat	7	●	Kandidaat	7	●	Kandidaat						
8	●	Kandidaat	8	●	Kandidaat	8	●	Kandidaat	8	●	Kandidaat	8	●	Kandidaat						
9	●	Kandidaat	9	●	Kandidaat	9	●	Kandidaat	9	●	Kandidaat	9	●	Kandidaat						
10	●	Kandidaat	10	●	Kandidaat	10	●	Kandidaat	10	●	Kandidaat	10	●	Kandidaat						
12	●	Kandidaat	12	●	Kandidaat	12	●	Kandidaat	12	●	Kandidaat	12	●	Kandidaat						
13	●	Kandidaat	13	●	Kandidaat	13	●	Kandidaat	13	●	Kandidaat	13	●	Kandidaat	1	●	Kandidaat			
14	●	Kandidaat	14	●	Kandidaat	14	●	Kandidaat	14	●	Kandidaat	14	●	Kandidaat	2	●	Kandidaat			
15	●	Kandidaat	15	●	Kandidaat	15	●	Kandidaat	15	●	Kandidaat	15	●	Kandidaat	3	●	Kandidaat			
16	●	Kandidaat	16	●	Kandidaat	16	●	Kandidaat	16	●	Kandidaat	16	●	Kandidaat						
17	●	Kandidaat	17	●	Kandidaat	17	●	Kandidaat	17	●	Kandidaat	17	●	Kandidaat						
18	●	Kandidaat	18	●	Kandidaat	18	●	Kandidaat	18	●	Kandidaat	18	●	Kandidaat						
19	●	Kandidaat	19	●	Kandidaat	19	●	Kandidaat	19	●	Kandidaat	19	●	Kandidaat						
20	●	Kandidaat	20	●	Kandidaat	20	●	Kandidaat	20	●	Kandidaat	20	●	Kandidaat						
21	●	Kandidaat	21	●	Kandidaat	21	●	Kandidaat	21	●	Kandidaat	21	●	Kandidaat						
22	●	Kandidaat	22	●	Kandidaat	22	●	Kandidaat	22	●	Kandidaat	22	●	Kandidaat						
23	●	Kandidaat	23	●	Kandidaat	23	●	Kandidaat	23	●	Kandidaat	23	●	Kandidaat						
24	●	Kandidaat	24	●	Kandidaat	24	●	Kandidaat	24	●	Kandidaat	24	●	Kandidaat						
25	●	Kandidaat	25	●	Kandidaat	25	●	Kandidaat	25	●	Kandidaat	25	●	Kandidaat						
26	●	Kandidaat	26	●	Kandidaat	26	●	Kandidaat	26	●	Kandidaat	26	●	Kandidaat						
27	●	Kandidaat	27	●	Kandidaat	27	●	Kandidaat	27	●	Kandidaat	27	●	Kandidaat						
28	●	Kandidaat	28	●	Kandidaat	28	●	Kandidaat	28	●	Kandidaat	28	●	Kandidaat						
29	●	Kandidaat	29	●	Kandidaat	29	●	Kandidaat	29	●	Kandidaat	29	●	Kandidaat						
30	●	Kandidaat	30	●	Kandidaat	30	●	Kandidaat	30	●	Kandidaat	30	●	Kandidaat						
31	●	Kandidaat	31	●	Kandidaat	31	●	Kandidaat	31	●	Kandidaat	31	●	Kandidaat						

Het maken van keuzes is
de belangrijkste taak van
de gemeenteraad.

WAT VIND JE BELANGRIJK?

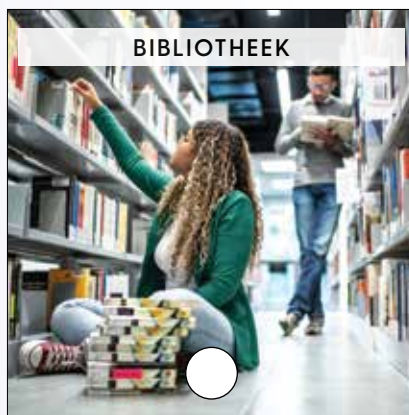
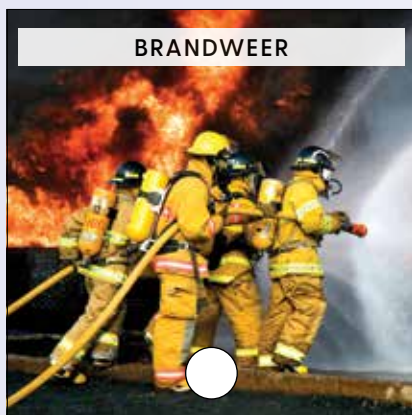
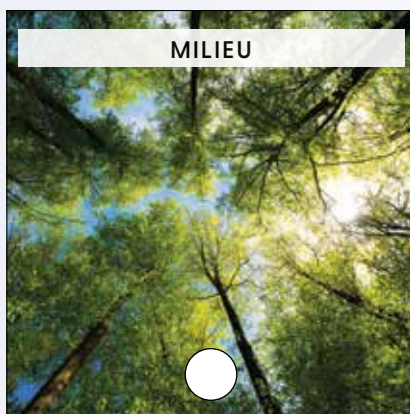
HOOFDSTUK 3

Je ontdekte al dat een gemeente veel taken opneemt.

De beslissingen van een gemeenteraad hebben invloed op jouw dagelijks leven.

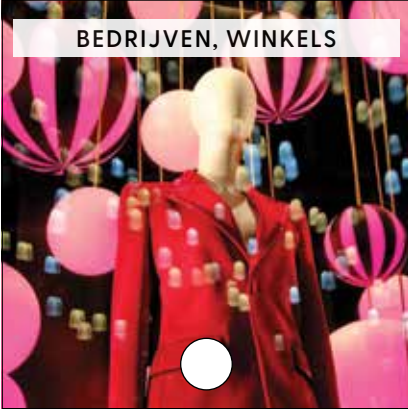
Daarom is het goed om na te denken over wat jij belangrijk vindt.

Welke thema's vind jij belangrijk voor jouw gemeente?

KLEUR DE BOLLETJES VAN JOUW KEUZE

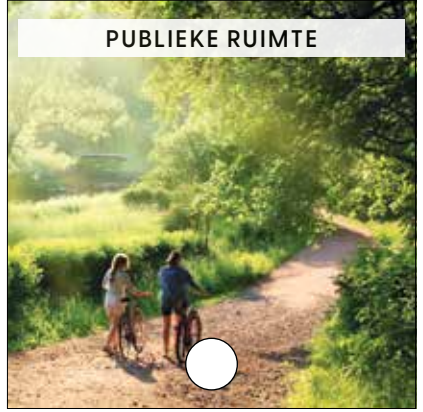
BEDRIJVEN, WINKELS

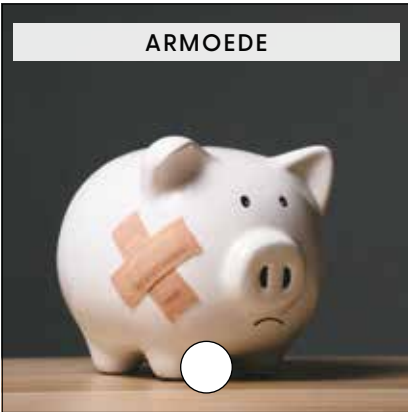
ERFGOED

PUBLIEKE RUIMTE

ARMOEDE

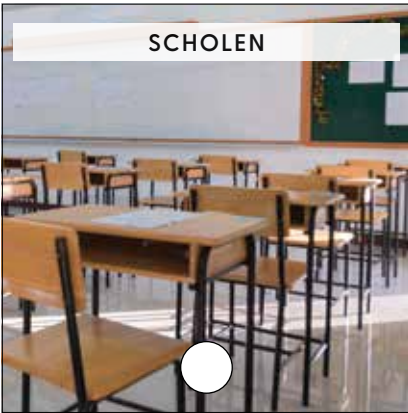
TOERISME

WONEN

SCHOLEN

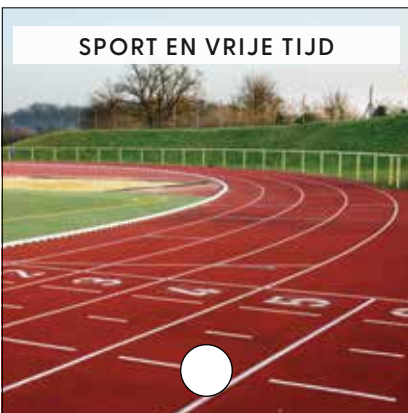
EVENEMENTEN

DIERENWELZIJN

SPORT EN VRIJE TIJD

KINDEROPVANG

AANLEG VAN STRATEN

De politieke partijen die opkomen in jouw gemeente hebben allemaal een mening over verschillende thema's. We noemen dit **standpunten**.

Hoe weet je nu welke partij het best bij jou past?

De partij die het best bij jou past, is de partij die het meest overeenkomt met jouw mening. Bekijk de standpunten van elke partij over de thema's die jij belangrijk vindt.

VOLGENDE OEFENING KAN JE HIERBIJ HELPEN

Kies 3 thema's die je het belangrijkste vindt.

1 _____

2 _____

3 _____

Maak een lijstje

van de partijen die opkomen in jouw gemeente.

● _____

● _____

● _____

● _____

● _____

● _____

● _____

Ga op zoek naar informatie over de standpunten van de politieke partijen in jouw gemeente.

Deze standpunten kan je op verschillende plaatsen vinden. Waar vond jij ze?

- Op de website van de partij
- Op een flyer van de partij in mijn brievenbus
- Ik vroeg goede raad aan iemand die ik vertrouw
- Ik volgde een debat

KLEUR DE BOLLETJES VAN JOUW KEUZE

Met welke 3 partijen komt jouw mening het meest overeen?

Kleef of teken hier de logo's van de partijen. Schrijf onder de logo's de namen van de partijen.

1	2	3

Stijn V.R.: 'Ik vind het belangrijk om info te verzamelen en goed na te denken voor ik ga stemmen.'

Er zijn voorwaarden
om te mogen
gaan stemmen.

WIE MAG GAAN STEMMEN?

HOOFDSTUK 5

WIE MAG GAAN STEMMEN?

Er zijn enkele voorwaarden om te mogen gaan stemmen voor de gemeente- en provincieraad.

Ben je 18 jaar?

Je mag gaan stemmen als je minstens 18 jaar bent op 13 oktober 2024.

Ben je Belg?

Als je in België woont en Belg bent, kan je gaan stemmen voor de gemeenteraad en de provincieraad.

WOON JE IN BELGIË EN BEN JE GEEN BELG?

Als niet-Belg mag je niet voor de provincieraad stemmen.
Je mag wel voor de gemeenteraad stemmen.

Dit kan als je voor 1 augustus 2024 als kiezer bent ingeschreven bij de gemeente waar je woont. Inschrijven kan via een website of via een formulier.

Voorwaarden:

- Je komt uit een land van de Europese Unie.
Je bent voor 1 augustus 2024 ingeschreven in je gemeente.
- Je komt uit een land buiten de Europese Unie.
Je woont minstens 5 jaar in België.
Je bent voor 1 augustus 2024 ingeschreven in je gemeente.

HEB JE STEMRECHT?

Iedereen heeft stemrecht,
tenzij een rechter dit (tijdelijk) wegneemt.

Heb jij een bewindvoerder?

Als je een bewindvoerder hebt, mag je meestal stemmen.

In uitzonderlijke gevallen mag dit niet.

Je kan dit navragen bij je bewindvoerder of bij de vrederechter.

Aan welke voorwaarden voldoe jij om te gaan stemmen?

- Ik ben minstens 18 jaar.
- Ik woon in België.
- Ik ben geen Belg en heb me als kiezer ingeschreven.
- Ik heb stemrecht.

KLEUR DE BOLLETJES VAN JOUW KEUZE

MOET JE STEMMEN?

Woon je in **Vlaanderen**? Dan ben je **niet verplicht** om naar het stembokje te gaan op 13 oktober 2024.

Je beslist zelf of je wel (of niet) wil gaan stemmen voor de gemeente- en provincieraad.

Woon je in het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**?

Dan ben je **verplicht** om naar het stembokje te gaan op 13 oktober 2024.

Weet je al of je wil gaan stemmen?

- ja
 nee

KLEUR HET BOLLETJE VAN JOUW KEUZE

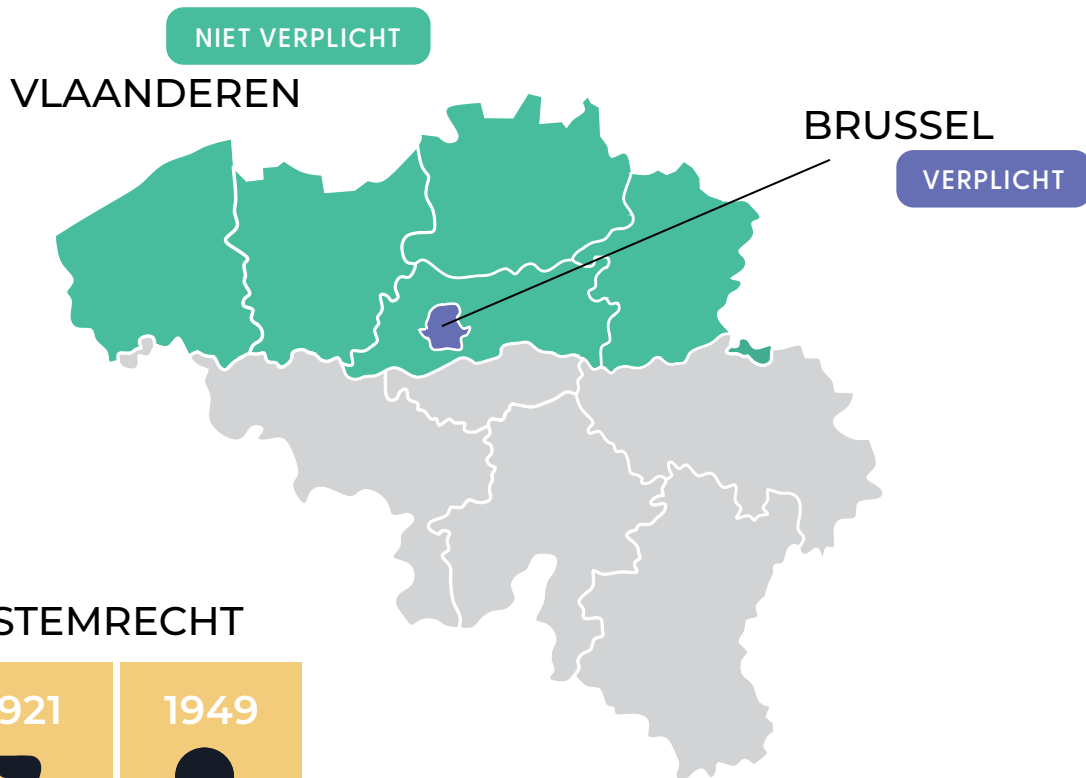
Kan je er met iemand over praten?

We geven hier enkele tips:

- Zoek iemand die dezelfde thema's belangrijk vindt.
- Praat met iemand die meedenkt met jou zonder je mening te willen veranderen.
- Ga in gesprek met familie en vrienden. Misschien kunnen zij je raad geven.

Wist je dat?

STEMRECHT

Wist je dat... verkiezingen voor iedereen er helemaal nog niet zo lang zijn?

Vanaf 1830 mochten enkel rijke mannelijke burgers stemmen.

Wat later mochten alle mannen stemmen.

Wie rijk was, had meerdere stemmen.

Pas vanaf 1921 had elke man één stem.

Vrouwen moesten wachten tot in 1949 om te mogen gaan stemmen.

Digitaal stemmen:
in meer dan de helft van
de Vlaamse gemeenten.

HOE STEM JE?

HOOFDSTUK 6

UITNODIGING OM TE GAAN STEMMEN

2 weken voor de verkiezingen krijg je een uitnodigingsbrief in je brievenbus.
Dit is jouw uitnodiging om te gaan stemmen.

Deze brief neem je samen met je identiteitskaart mee naar het stembureau.

Op de brief staat tussen welke uren je kan gaan stemmen.

Stem je op papier? Dan kan je tussen 8u en 14u je stem uitbrengen.

Stem je digitaal (op een computer)? Dan kan dit tussen 8u en 16u.

TIP – Vertrek op tijd naar het stembureau.

Het kan zijn dat je even moet wachten.

LOKALE EN PROVINCIALE VERKIEZINGEN VAN 13 OKTOBER 2024		Nr. Kiezer	Kieswet: Portvrijdom NMBS-code: 098 Organisatienummer: B05G Vorderingsnummer: E000001
Gemeente: Kuurne Provinciedistrict: Kortrijk Provincie: West-Vlaanderen		10009	
Vlaanderenkiest.be 2024 Vlaamse overheid			
Stemlokaal: Kubox Kattestraat 188 8520 Kuurne	Stembureau nr.: - 15 -	Populier Rik Geraert Vijverhoek 3 8520 Kuurne	
Op zondag 13 oktober 2024 vinden de gemeente- en provincieraadsverkiezingen plaats. Er worden 22 gemeenteraadsleden en 36 provincieraadsleden verkozen. U wordt uitgenodigd om op die dag tussen 8 en 16 uur uw stem uit te brengen bij het stembureau dat hierboven vermeld staat. Breng om te stemmen uw identiteitskaart en deze uitnodigingsbrief mee.			
Namens het College van Burgemeester en Schepenen Algemeen directeur, Burgemeester, Els Persyn Francis Benoit			

WAAR KAN IK GAAN STEMMEN?

Op de uitnodigingsbrief staat het stemlokaal en stembureau vermeld waar jij naartoe kan.

Het stemlokaal is meestal een gebouw van de gemeente of een school bij jou in de buurt.

In het stemlokaal zijn er vaak meerdere stembureaus.

Elk stembureau heeft zijn nummer.

Dit nummer staat duidelijk vermeld op jouw uitnodigingsbrief.

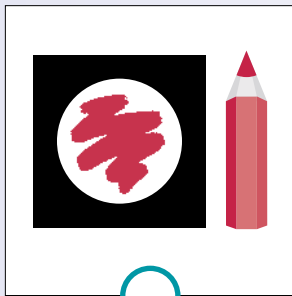
HOE STEM JE?

Je kan op twee manieren stemmen.
Op papier of digitaal op een computer.

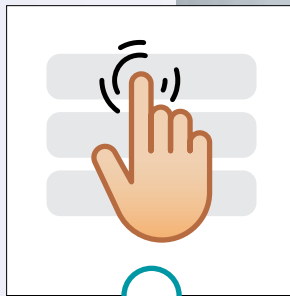
Hoe wordt er in jouw gemeente gestemd, op papier of digitaal?
Bel naar de gemeente of scan de QR-code.

In mijn gemeente stem ik:

op papier

digitaal

-
Lijst 1	Lijst 2
Lijst 3	Lijst 4
Lijst 5	Lijst 6
Lijst 7	Lijst 8
Lijst 9	Lijst 10
Lijst 11	Lijst 12
Lijst 13	Blanco

KLEUR HET JUISTE BOLLETJE

KAN IK HULP KRIJGEN IN HET STEMHOKJE?

Heb je het moeilijk om alleen je stem uit te brengen?
Dan kan je hulp vragen aan de voorzitter van het stembureau.
Een medewerker zal met je meegaan in het stemhokje
om je te helpen bij het stemmen.

Je mag ook zelf iemand meebrengen die je helpt in het stemhokje.
Bijvoorbeeld: een ouder, een begeleider of een familielid.
Je vraagt eerst toestemming aan de voorzitter van het stembureau.

IK KAN NIET GAAN STEMMEN

Soms kan je zelf niet gaan stemmen.
Je bent bijvoorbeeld ziek of je moet gaan werken.

In dat geval kan je iemand een volmacht geven.
Dat wil zeggen dat deze persoon voor jou gaat stemmen.
Kies iemand die je voor 100 % vertrouwt.

Je kan niet zomaar een volmacht geven.
Hiervoor moet je een speciaal formulier invullen
met jouw handtekening op.

IK GA VOOR DE EERSTE KEER STEMMEN

Dit kan best spannend zijn.
Daar is niets mis mee.
Het kan helpen om af te spreken met iemand uit je buurt die je goed kent.
Je kan dan samen uitzoeken waar jouw stembureau is.
Deze persoon mag niet beslissen voor wie je stemt.
Dat is jouw persoonlijke keuze.

Stijn B: ‘Een eerste keer gaan stemmen is spannend!
Je wordt gedropt. Ik heb toen gezweet!’

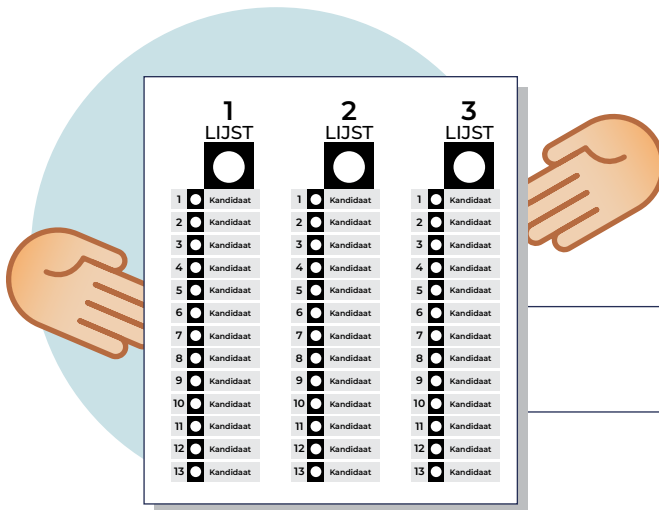

STEMMEN OP PAPIER

1

Geef je uitnodigingsbrief en identiteitskaart af.

2

Je krijgt een stembiljet.

3

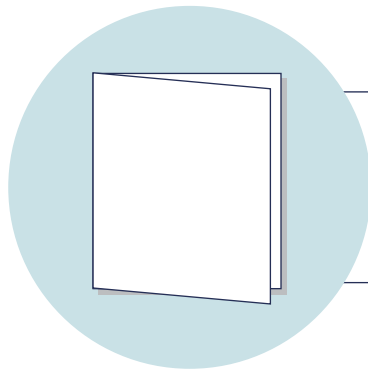
Ga met het stembiljet naar een leeg stemhokje. Plooi de stembrief open. Bekijk de lijsten.

1 LIJST	2 LIJST	3 LIJST
1 Kandidaat	1 Kandidaat	1 Kandidaat
2 Kandidaat	2 Kandidaat	2 Kandidaat
3 Kandidaat	3 Kandidaat	3 Kandidaat
4 Kandidaat	4 Kandidaat	4 Kandidaat
5 Kandidaat	5 Kandidaat	5 Kandidaat
6 Kandidaat	6 Kandidaat	6 Kandidaat
7 Kandidaat	7 Kandidaat	7 Kandidaat
8 Kandidaat	8 Kandidaat	8 Kandidaat
9 Kandidaat	9 Kandidaat	9 Kandidaat
10 Kandidaat	10 Kandidaat	10 Kandidaat
11 Kandidaat	11 Kandidaat	11 Kandidaat
12 Kandidaat	12 Kandidaat	12 Kandidaat
13 Kandidaat	13 Kandidaat	13 Kandidaat

4

Gebruik het rode potlood om jouw stem uit te brengen. Kleur jouw keuze rood.

5

Voor je het stemhokje verlaat, vouw je het stembiljet met de bedrukte kant naar binnen.

6

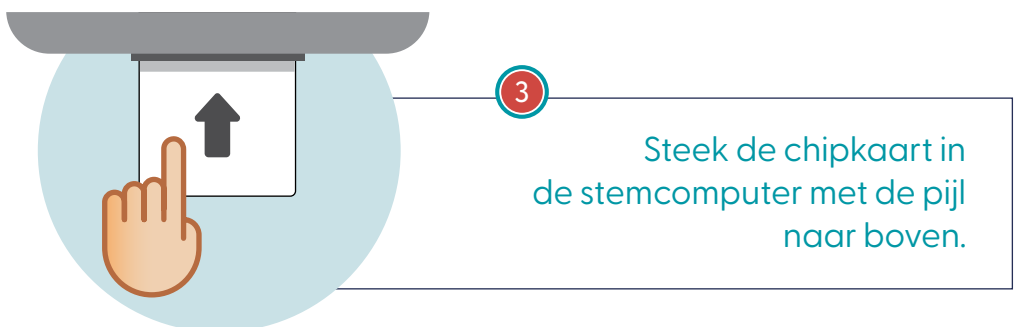
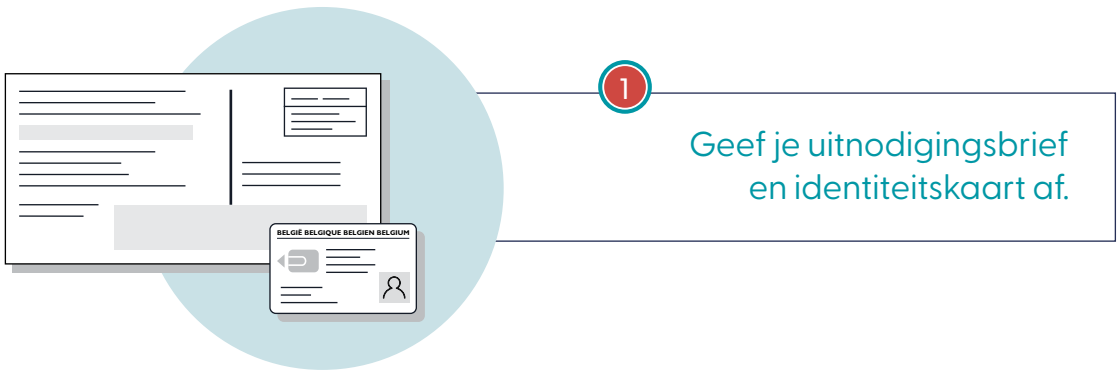
Toon het stembiljet aan de voorzitter van het stembureau. Steek je stembiljet in de stembus.

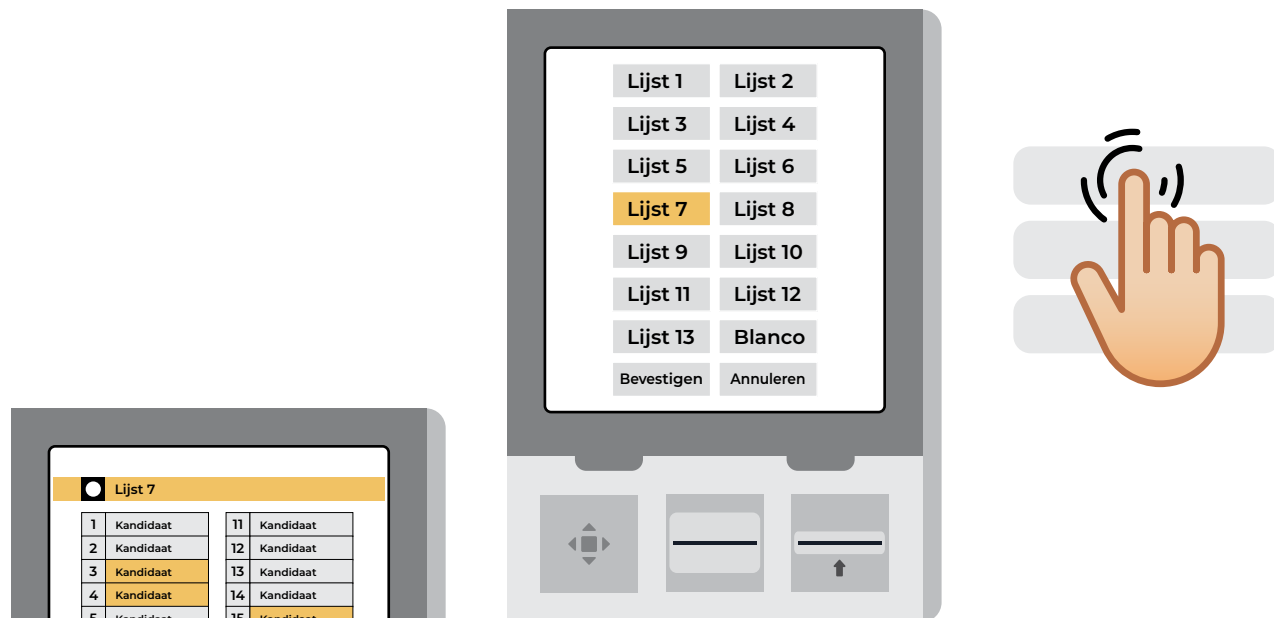
7

Je krijgt jouw identiteitskaart en de afgestempelde uitnodigingsbrief terug.

DIGITAAL STEMMEN

4
 Volg de aanwijzingen op het scherm.
 Kies voor een partij
 en/of de politici van jouw keuze.

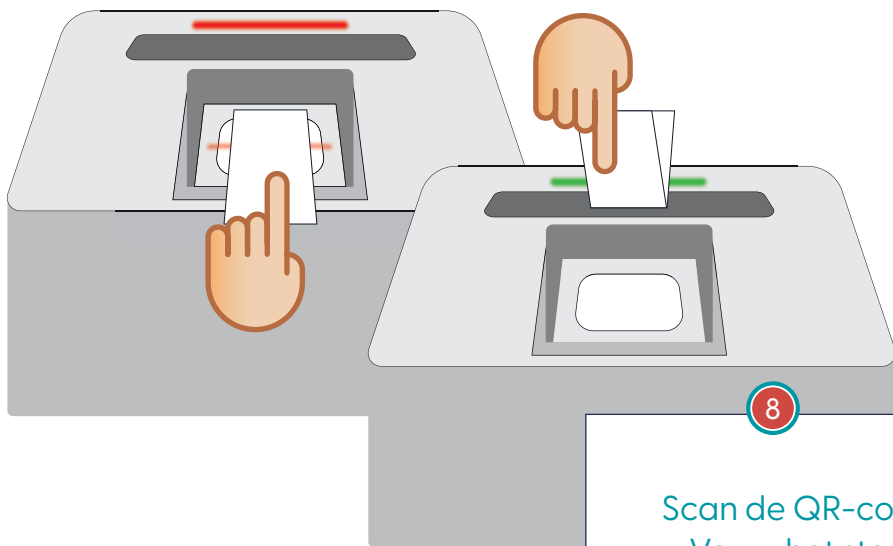
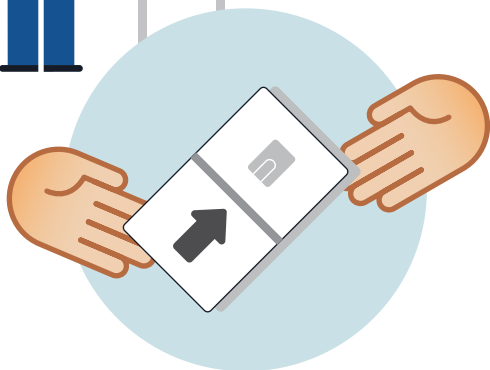
5
 Ben je klaar?
 Druk op de knop 'bevestigen'.
 De printer drukt jouw stembiljet af.
 Hierop staat een QR-code.

6
 Kijk het briefje na.
 Vouw het met de bedrukte kant
 naar binnen.

7

Verlaat het stemhoekje.
Geef de chipkaart terug.

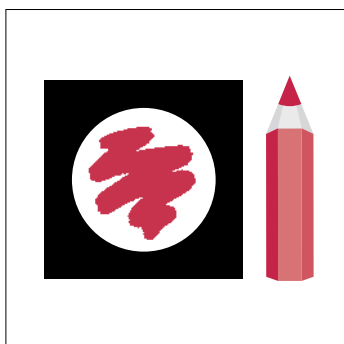
8

Ga naar de stembus.
Scan de QR-code van het stembiljet.
Vouw het stembiljet opnieuw dicht
en steek het in de stembus.

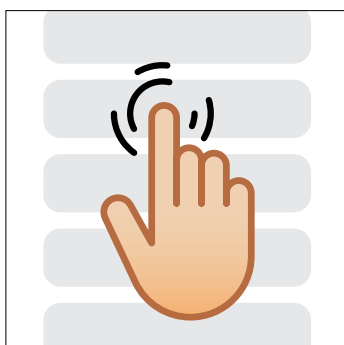

9

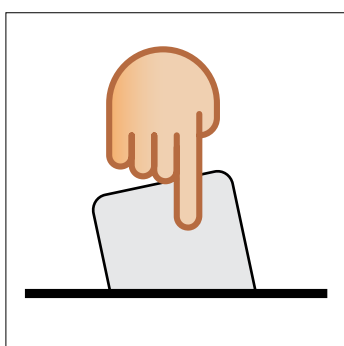
Je krijgt jouw identiteitskaart
en de afgestempelde
uitnodigingsbrief terug.

Hoe stem je op papier?
Scan de QR-code.

Hoe stem je digitaal?
Scan de QR-code.

Hendrik: ‘De eerste keer stemmen met de computer vond ik een beetje moeilijk. Maar de tweede keer ging het al beter.’

Bram: ‘Ik heb tips gevraagd aan mijn grootouders toen ik voor de eerste keer ging stemmen. Ik was goed voorbereid.’

PARTIJSTEM, NAAMSTEM...

Er zijn verschillende manieren om je stem uit te brengen.
Enkel als je stem geldig is, wordt ze meegeteld voor de verkiezingsuitslag.

PARTIJSTEM

Je stemt op een partij.
Je duidt het bolletje bovenaan de lijst aan.

GELDIG

1 LIJST

2 LIJST

3 LIJST

1	Kandidaat	1	Kandidaat	1	Kandidaat
2	Kandidaat	2	Kandidaat	2	Kandidaat
3	Kandidaat	3	Kandidaat	3	Kandidaat
4	Kandidaat	4	Kandidaat	4	Kandidaat
5	Kandidaat	5	Kandidaat	5	Kandidaat
6	Kandidaat	6	Kandidaat	6	Kandidaat
7	Kandidaat	7	Kandidaat	7	Kandidaat
8	Kandidaat	8	Kandidaat	8	Kandidaat
9	Kandidaat	9	Kandidaat	9	Kandidaat
10	Kandidaat	10	Kandidaat	10	Kandidaat
11	Kandidaat	11	Kandidaat	11	Kandidaat
12	Kandidaat	12	Kandidaat	12	Kandidaat
13	Kandidaat	13	Kandidaat	13	Kandidaat

Stemmen op papier

Lijst 7

1	Kandidaat	11	Kandidaat
2	Kandidaat	12	Kandidaat
3	Kandidaat	13	Kandidaat
4	Kandidaat	14	Kandidaat
5	Kandidaat	15	Kandidaat
6	Kandidaat	16	Kandidaat
7	Kandidaat	17	Kandidaat
8	Kandidaat	18	Kandidaat
9	Kandidaat	19	Kandidaat
10	Kandidaat	20	Kandidaat

Bevestigen Annuleren

Digitaal stemmen

NAAMSTEM

Je stemt op één of meerdere politici binnen één partij.
Je kan zowel een partijstem als een naamstem aanduiden.
Hoeveel naamstemmen je geeft, maakt niet uit.

GELDIG

1 LIJST

2 LIJST

3 LIJST

1	Kandidaat	1	Kandidaat	1	Kandidaat
2	Kandidaat	2	Kandidaat	2	Kandidaat
3	Kandidaat	3	Kandidaat	3	Kandidaat
4	Kandidaat	4	Kandidaat	4	Kandidaat
5	Kandidaat	5	Kandidaat	5	Kandidaat
6	Kandidaat	6	Kandidaat	6	Kandidaat
7	Kandidaat	7	Kandidaat	7	Kandidaat
8	Kandidaat	8	Kandidaat	8	Kandidaat
9	Kandidaat	9	Kandidaat	9	Kandidaat
10	Kandidaat	10	Kandidaat	10	Kandidaat
11	Kandidaat	11	Kandidaat	11	Kandidaat
12	Kandidaat	12	Kandidaat	12	Kandidaat
13	Kandidaat	13	Kandidaat	13	Kandidaat

Stemmen op papier

Lijst 7

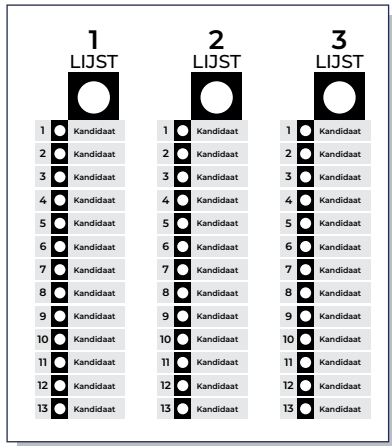
1	Kandidaat	11	Kandidaat
2	Kandidaat	12	Kandidaat
3	Kandidaat	13	Kandidaat
4	Kandidaat	14	Kandidaat
5	Kandidaat	15	Kandidaat
6	Kandidaat	16	Kandidaat
7	Kandidaat	17	Kandidaat
8	Kandidaat	18	Kandidaat
9	Kandidaat	19	Kandidaat
10	Kandidaat	20	Kandidaat

Bevestigen Annuleren

Digitaal stemmen

BLANCO STEM

Je duidt niets aan op je stembrief of je kiest blanco op de stemcomputer.
Zo kies je niet voor een partij of een politicus.
Je stem wordt niet meegeteld.

Stemmen op papier

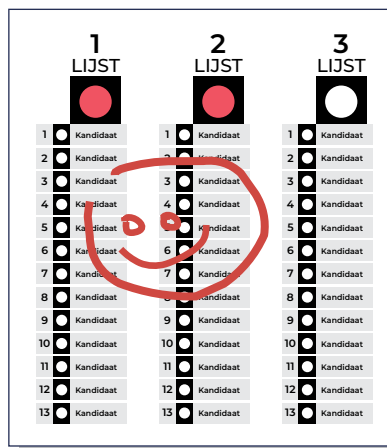
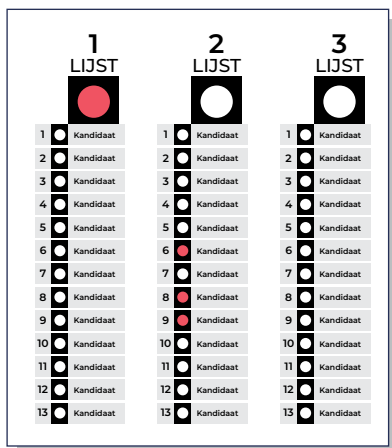

Digitaal stemmen

ONGELDIG STEMMEN

Je stem is ongeldig als je:

- Bolletjes kleurt bij verschillende lijsten op 1 stembiljet.
- Op een stembiljet schrijft, tekent, krabbelt, een ingekleurd bolletje doorstreept.
- Het stembiljet beschadigt.

ONGELDIG

Stemmen met een computer is altijd geldig.

Je kan niet ongeldig stemmen met de computer, want je moet de stappen volgen.
Ongeldig stemmen kan dus enkel op papier.

De stemmen
worden geteld.

WAT NA DE VERKIEZINGEN?

HOOFDSTUK 7

1 STEMMEN TELLEN: 13 OKTOBER

Eerst worden alle stemmen geteld.

Dit duurt meestal enkele uren.

Je kan de resultaten volgen op www.vlaanderenkiest.be

2 ZETELS VERDELEN

In elke gemeente- en provincieraad zijn er een vast aantal plaatsen.

Deze plaatsen noemen we **zetels**.

Hoe meer inwoners een gemeente of provincie heeft, hoe meer zetels er zijn om te verdelen.

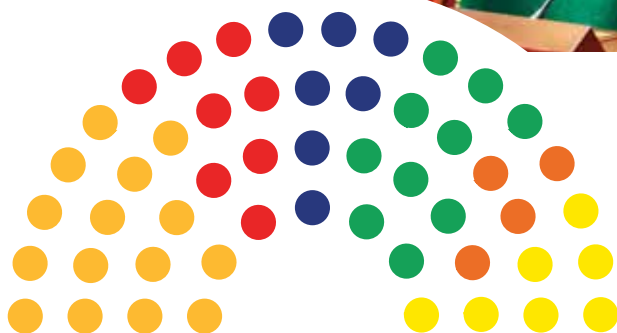
De zetels worden verdeeld tussen alle partijen die deelnamen aan de verkiezingen.

Het aantal stemmen bepaalt hoeveel zetels een partij krijgt.

Hoe meer stemmen een partij haalt, hoe meer zetels die partij krijgt.

Een partij kiest niet zelf welke politicus een zetel krijgt.

De politici met de meeste stemmen krijgen een plaats in de gemeente- en provincieraad.

Wist je dat?

3 MEERDERHEID VORMEN

Als de zetels verdeeld zijn, moeten de politieke partijen een meerderheid vormen.

Een meerderheid bestaat uit een groep verkozen politici die samen meer dan de helft van de zetels heeft.

Deze groep spreekt af om samen te werken voor de komende 6 jaar.

Als 1 partij meer dan de helft van de zetels binnenhaalt mag ze alleen besturen. Vaak lukt dat niet. Dan moeten 2, 3 of zelfs meerdere partijen samenwerken om een meerderheid te kunnen vormen.

Stijn VR: ‘Ik vind het fijn om de uitslag van de verkiezingen te volgen. Dan weet ik of de persoon voor wie ik stemde erbij is of niet.’

Ataol: ‘Ik volg de verkiezingsuitslag een klein beetje om te zien wie de winnaars en de verliezers zijn.’

Wist je dat...

de kleinste gemeenteraad in Vlaanderen slechts 7 zetels heeft?

In de gemeente Herstappe wonen 80 mensen. De gemeenteraad telt er 7 zetels.

De stad Antwerpen heeft meer dan 500.000 inwoners.

Met 55 zetels heeft Antwerpen de grootste gemeenteraad van Vlaanderen.

EEN COALITIE

De samenwerking tussen partijen van de meerderheid noemen we een coalitie. De politici van deze partijen maken een lijst op van wat ze allemaal willen realiseren in jouw stad, gemeente of provincie.

DE OPPOSITIE

Partijen die niet in die coalitie zitten, vormen de oppositie. Zij zorgen dat de coalitie haar werk goed doet. Ze geven kritiek en stellen vragen aan de coalitie. Ook doen ze andere voorstellen als ze niet akkoord zijn.

DE STEMMENKAMPIOEN

De politicus met de meeste voorkeurstemmen is de stemmenkampioen. De stemmenkampioen van de partij met de meeste stemmen mag proberen een meerderheid te vormen. De stemmenkampioen gaat op zoek naar andere partijen om mee samen te werken. Deze politicus krijgt hier 14 dagen de tijd voor.

Lukt dit niet?

Dan mag de politicus met de meeste voorkeurstemmen van de 2de grootste partij proberen.

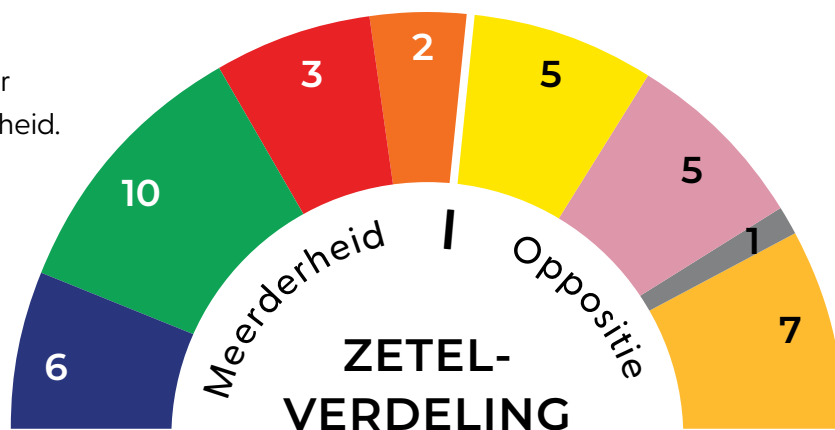
Lukt dit niet nog steeds niet?

Dan is het aan de 3de grootste partij enzovoort.

Wist je dat?

Op zoek naar
een meerderheid.
Voorbeeld.

Welke partij(en) vormen de coalitie in mijn gemeente?

Welke partij(en) vormen de oppositie in mijn gemeente?

Wist je dat... men in Antwerpen ook districtsraden kiest?

Antwerpen is de grootste gemeente van Vlaanderen. Deze stad bestaat uit meerdere districten: Berchem, Berendrecht-Zandvliet-Lillo, Borgerhout, Deurne, Ekeren, Hoboken, Merksem en Wilrijk. De gemeenteraad van de stad Antwerpen geeft belangrijke taken door aan de districten. De inwoners van deze districten maken ook een keuze voor de districtsraad.

4 TAKEN VERDELEN EN BESTUREN

IN EEN GEMEENTE

De stemmenkampioen van de coalitie wordt **burgemeester**.

De gemeenteraad stelt de **schepenen** aan.

De burgemeester vormt samen met de schepenen de ‘regering’ van de gemeente.

We noemen dit het **college**.

Het college voert de gemeenteraadsbeslissingen uit.

Elke schepen volgt één of meerdere specifieke thema’s op in de gemeente.

Bijvoorbeeld: cultuur, kinderopvang, onderwijs, toerisme ...

Hoeveel schepenen er verkozen worden, hangt af van het aantal inwoners.

Grotere gemeenten hebben 10 schepenen.

Kleinere gemeenten hebben maar 2 schepenen.

IN EEN PROVINCIE

De provincieraad kiest 4 leden die samen de **deputatie** vormen.

De deputatie bereidt de provincieraad voor en voert de beslissingen uit.

De **provinciegouverneur** is de voorzitter van de deputatie.

Een gouverneur heeft geen stemrecht bij het nemen van beslissingen.

Wist je dat?

Wie is burgemeester in mijn gemeente?

Wie zijn de schepenen in mijn gemeente?

Wist je dat...

de burgemeestersjerp op 2 manieren kan gedragen worden.

De burgemeestersjerp is een brede, gekleurde band die gedragen wordt door de burgemeester bij plechtige gelegenheden.

De sjerp kan op 2 manieren gedragen worden:

- om de middel, met de zwarte kleur bovenaan;
- over de rechterschouder, met de knoop in de linkerzijde en de zwarte kleur het dichtst bij de hals.

Je kan je stem op
meerdere momenten
laten horen.

LAAT VAN JE HOREN

HOOFDSTUK 8

Gaan stemmen voor de gemeente doen we om de 6 jaar.
Je kan je stem ook laten horen op andere momenten.

- Handtekenen van petitie's.
- Als vrijwilliger helpen bij een feestje van je gemeente.
Dan kan je makkelijker een politicus je mening vertellen of een vraag stellen.
- De handen uit de mouwen steken in je gemeente door bijvoorbeeld zwerfvuil te verzamelen.
- ...

VOORBEELD LENA

De straat van Lena wordt heraangelegd.
Ze krijgt een uitnodiging van de gemeente om naar een vergadering te komen.
Lena is nieuwsgierig en gaat er naartoe.
Tijdens de vergadering komt ze te weten wat er zal veranderen in haar straat.
Ze vraagt zich af of ze tijdens de werken met de fiets door haar straat kan rijden.
De buurvrouw van Lena moedigt haar aan om haar vraag te stellen.
De werfleider zegt dat ze altijd te voet en met de fiets de straat kan bereiken.

VOORBEELD GUST

Gust ziet een oproep in het gemeenteblaadje staan.
Er komt een infomoment rond 'meer groen' in de gemeente.
Op de website kan je hier plannen van bekijken.
Er is ook een vragenlijst voor de inwoners.
Gust vult deze in omdat hij meer groen wil in zijn gemeente.
Hij vertelt dit aan vrienden en collega's die in dezelfde gemeente wonen.
Op die manier hoopt hij dat meer mensen de vragenlijst invullen.

Wist je dat?

VOORBEELD HASSAN

In de gemeente van Hassan is er een budget waar inwoners samen over beslissen. Inwoners kunnen een voorstel indienen. Daarna stemmen ze via de website van de gemeente om te bepalen naar welk project het budget gaat.

Voorbeelden van projecten:

- Aankopen van een speciale fiets waarmee je oudere mensen of wie slecht te been is kan meenemen voor een fietstochtje.
- Aanleggen van een gratis bloemenplukweide in het park.

Gerrit: ‘Ik heb op cursus eens een vragenlijst ingevuld. Het ging over een fietsersbrug over de Schelde in Antwerpen. Je kon je mening geven via de vragenlijst.’

Stijn B: ‘Ik zit in een adviesraad. Daar overleggen we of de beslissingen van de gemeenteraad goed zijn voor mensen met een beperking of niet. We geven tips en beantwoorden vragen van de gemeenteraad.’

Wist je dat... je als inwoner een gemeenteraad kan bijwonen?

De meeste vergaderingen van een gemeenteraad zijn openbaar.

Je neemt achteraan plaats in de zaal.

Je mag niets zeggen. Je kan enkel luisteren.

In sommige gemeenten kan je de vergadering van de gemeenteraad ook via het internet volgen.

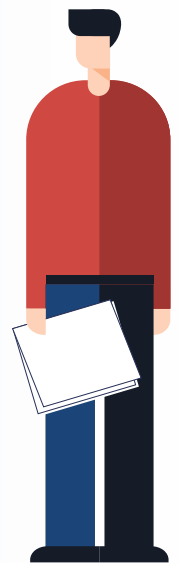
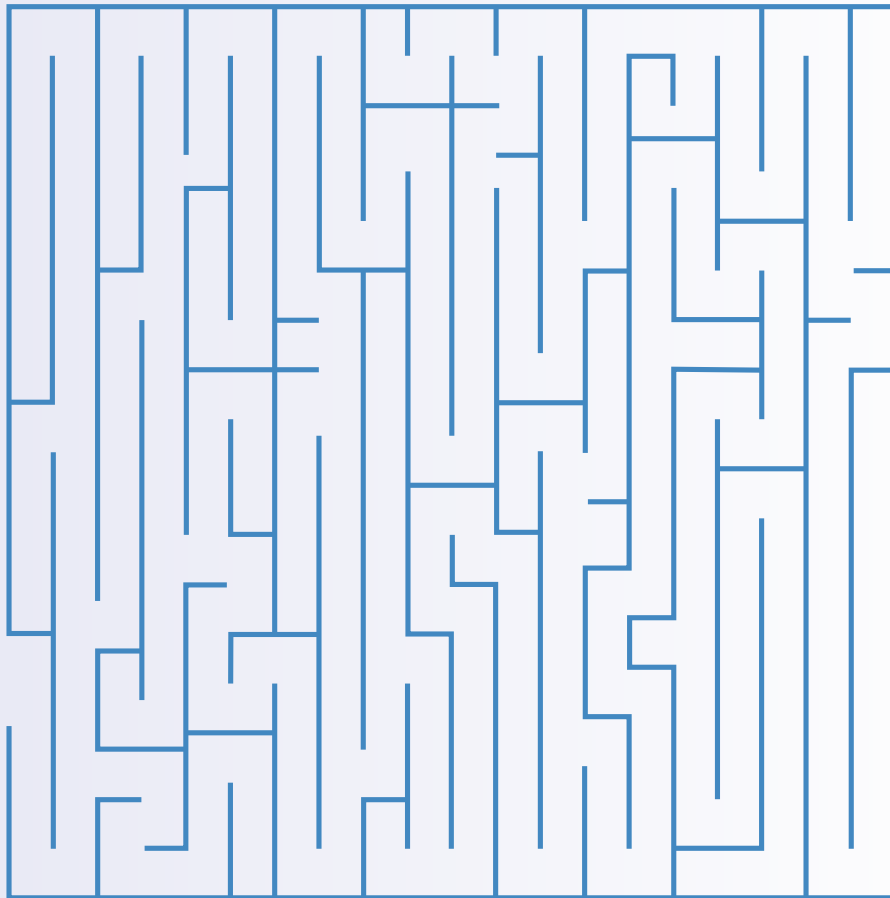
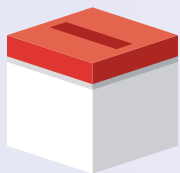
Dit kan via een link op de website van je gemeente of via YouTube.

Al spelend op zoek
naar moeilijke woorden.

WOORDZOEKER

HOOFDSTUK 9

ZOEKERTJES

P	E	F	I	M	E	T	S	M	A	A	N	U	Q	L	N	K	J
U	J	T	S	T	E	M	M	E	N	K	A	M	P	I	O	E	N
Q	F	E	I	R	B	S	G	N	I	G	I	D	O	N	T	I	U
I	P	G	K	F	R	E	T	S	E	E	M	E	G	R	U	B	E
Y	O	E	M	E	E	R	D	E	R	H	E	I	D	B	O	L	I
E	N	I	D	E	N	T	I	T	E	I	T	S	K	A	A	R	T
V	E	M	O	S	U	A	E	R	U	B	M	E	T	S	Q	T	R
G	P	N	E	K	T	W	L	V	E	T	R	P	L	H	X	P	P
F	E	H	X	T	E	A	E	V	P	I	D	K	R	P	B	L	T
E	H	O	Y	G	S	J	N	E	Q	T	T	O	V	F	G	D	V
X	C	E	N	I	E	M	K	D	I	T	Q	I	G	H	T	E	R
D	S	I	T	L	P	Z	A	O	P	T	N	M	S	Z	E	B	X
X	U	Z	O	A	Y	R	F	A	H	U	I	H	H	O	C	A	U
V	A	R	R	N	G	I	X	O	N	M	N	L	F	Q	P	T	D
E	E	T	E	N	G	A	P	M	A	C	E	T	A	U	X	P	V
Q	I	G	O	U	V	E	R	N	E	U	R	T	E	O	N	P	O
J	T	U	J	S	T	E	M	T	E	S	T	F	S	N	C	C	K
Y	M	E	T	S	R	U	E	K	R	O	O	V	X	R	X	H	Q

BURGEMEESTER

DEBAT

STEMMENKAMPIOEN

MEERDERHEID

OPPOSITIE

STANDPUNTEN

CAMPAGNE

VOORKEURSTEM

GOUVERNEUR

PARTIJ

STEMBUREAU

STEMTEST

COALITIE

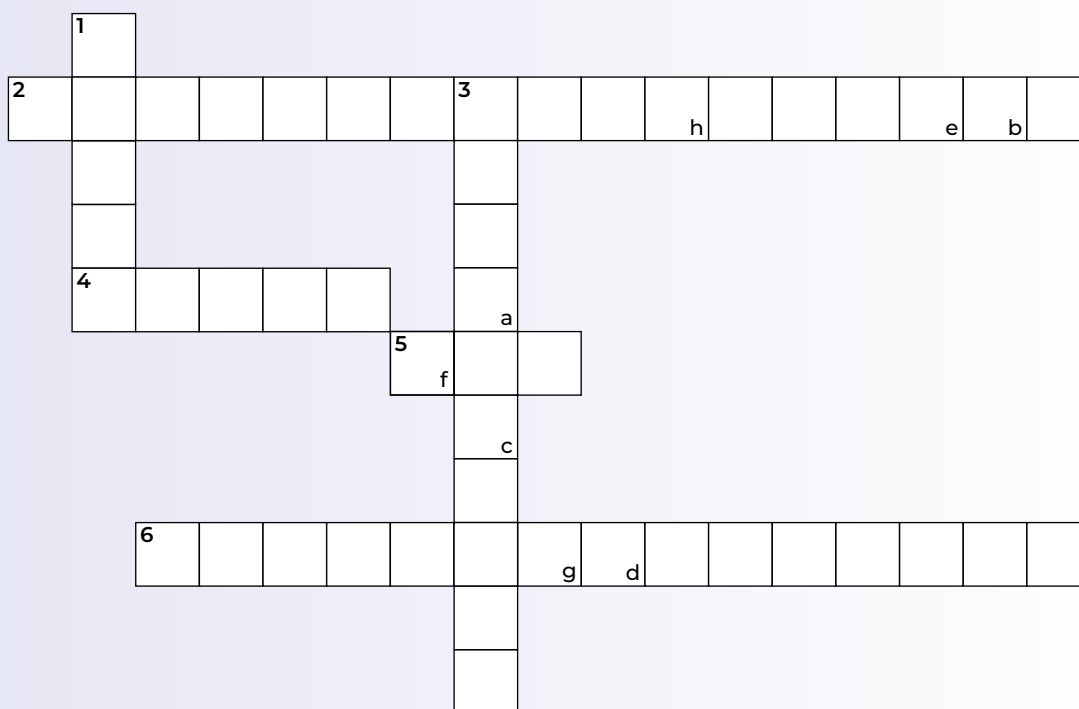
NAAMSTEM

IDENTITEITSKAART

UITNODIGINGSBRIEF

SCHEPEN

STEMHOKJE

HORIZONTAAL

- 2 Jouw uitnodiging om te gaan stemmen.
- 4 Een groep van politici.
- 5 Om de hoeveel jaar zijn er lokale verkiezingen?
- 6 De politicus met de meeste stemmen.

VERTIKAAL

- 1 Wie is de koning van België?
- 3 Wie staat aan het hoofd van de provincieraad?

OPLOSSING

a	b	c	d	e	b	f	e	g	h	b	g
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ZOEKERTJES

Wij engageren ons voor kwaliteitsvolle jeuginformatie.
Samen met de andere partners van WAT WAT werken we zo aan informatie
waarmee kinderen en jongeren keuzes kunnen maken en hun identiteit
op een positieve manier ontwikkelen.
Meer info: <https://bit.ly/WAT-WAT-partner>

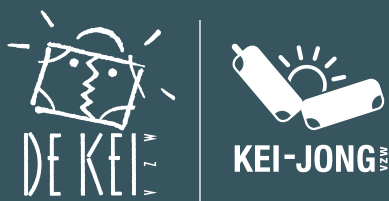
COLOFON

Deze brochure is een publicatie van DE KEI vzw en KEI-JONG vzw.
en werd mogelijk gemaakt met de steun van de Vlaamse Gemeenschap
en het Agentschap Binnenlands Bestuur.

Verantwoordelijke uitgevers:

Sus Maerschalk p/a DE KEI vzw, Elien Martens, p/a KEI-JONG vzw,
Ter Rivierenlaan 152, 2100 DEURNE, tel. 03/366 4111.

Vormgeving: Astrid Mattheeuws, Druk: Drifosett.

DE KEI vzw – KEI-JONG vzw
Ter Rivierenlaan 152 – 2100 Deurne
T. 03 / 366 41 11
www.dekei.be
www.kei-jong.be

MET STEUN VAN DE VLAAMSE OVERHEID

